

Övertygelse, inte hot, styr

I det krigsdrabbade och utfattiga Liberia pågår en intensiv kampanj inför president- och parlamentsvalet den 11 oktober. Av landets 3,5 miljoner invånare har 1,4 miljoner väljare registrerat sig, varav över hälften är kvinnor.

För två år sedan tvingades Charles Taylor, krigsherren som 1997 valdes till president, i exil i Nigeria. Efter 15 års krig hade då de stridande parterna under starka internationella påtryckningar lyckats förhandla fram ett fredsavtal.

Här finns 15 000 FN-soldater från mer än 30 länder, den största kontingenten i världen idag. Sverige bidrar med 240 man, inklusive några polisutbildare och minröjare, i en snabbinsatsstyrka som rycker ut för att patrullera och visa sitt stöd för befolkningen.

Idag styrs Liberia av en övergångsregering som har små resurser och som anklagas för omfattande korruption. FN, EU och USA bidrar med återuppbyggnadsstöd.

Krav på utlämning

Obekräftade rykten säger att Charles Taylor är delägare i oljeimportbolag och telefonbolag som ger inkomster för subversiv verksamhet i hemlandet och i grannländerna. Från FN:s Tribunal mot krigsförbrytelser i grannlandet Sierra Leone, samt från USA och EU, kommer starka påtryckningar på Nigeria att lämna ut Taylor.

Nigeria anser dock att bara en demokratiskt vald regering i Liberia kan kräva utlämning och att Taylors exil var en del av den uppgörelse med det internationella samfundet som ledde fram till fredsavtalet. Nu går rykten om att Taylor finansierar valkampanjer för flera presidentkandidater för att försäkra sig om att inte bli utlämnad till FN-domstolen.

Många kandidater

779 personer från 21 partier och mängder av oberoende kandidater har anmält intresse för olika politiska poster, senat och representanthus för de 15 län som Liberia är indelat i.

60 personer, varav fyra kvinnor, anmälde sig som presidentkandidat. Flera är rika affärsmän och höjare med doktorsgrad som levit i exil i USA. 22 presidentkandidater har till slut godkänts av *National Election Commission*, NEC. Många av kandidaterna sägs mest bara vara intresserade att komma till Liberia för att vinna valet och kunna exploatera lan-

dets naturtillgångar. Det finns få som verkligen vill vara, och är, politiska ledare för hela befolkningen, kapabla att gå till roten med landets problem och bidra till dess utveckling.

Det finns fyra huvudkandidater till presidentposten.

Fotbollskändis närmast folket

Den världsberömda före detta fotbollsspelaren George Weah riskerade att stoppas av NEC, på grund av dubbelt franskt och liberianskt medborgarskap, men friades sedan han avsaigt sig det franska.

Hans parti *Coalition for Democratic Change*, drar stora skaror av yngre anhängare, som tidigare känt sig marginaliserade. Han står utanför de etablerade politiska cirklarna och uppger sig vara företrädare för de många utan makt. Han vill bland annat ändra på konstitutionen och korta presidentmandatet från sex till fyra år.

Motståndarna anklagar honom för att inte ha någon högre utbildning och vara utan politisk erfarenhet. Men Weah får stöd av Gabriel Matthews, grundaren av den ena av två grenar av vänsterprogressiva partier, *United People's Party*, för att han är den kandidat som står närmast gräsrotterna.

Ellen Johnson-Sirleaf från *Unity Party* är en välkänd politisk veteran och före detta finansminister, den enda överlevande när hela

regeringen i den störtade Tobert-regimen avrättades 1980. Hon är utbildad på *Harvard University* i USA och har haft framstående poster inom UNDP och Afrikanska Unionen.

Målet för henne är att främja framväxten av en företagarklass som leder till skapandet av en medelklass. Hon säger sig vilja kämpa för förändringar som leder till jämnare fördelning av resurser och respekt för mänskliga rättigheter, ett gott styrelseskick och social rättvisa.

Hon får stöd av den andra grenen av vänsterprogressiva partier, med bland annat den politiske veteranen Togba Nah Tipoteh som bildade *Movement for justice in Africa* och *Liberia People Party* på 1970-talet

Skumma pengar

Liberia Action Party är det traditionellt största partiet. Dess presidentkandidat advokaten Varney Sherman, som står USA nära, har stora resurser (med skumt ursprung) till sitt förfogande.

Shermans advokatbyrå har arbetat hårt för att påverka vilket gruvbolag som skulle få koncessionen till före detta svenska LAMCO-gruvan med kvarvarande utrustning i Nimbabergen och vid hamnen i Buchanan. Rykten säger att den stora järn- och ståljätten *Mittal Steel*, som övergångsregeringen nyligen beslutat skall få koncessionen, bidrar tills hans valkampanj.

väljarna i år

FOTO: HANS ERIKSSON

Den fjärde presidentkandidaten är pastor Charles Brumskine, som just kommit tillbaka till Liberia från USA. Han driver en kampanj

med ett konservativt kristet budskap att Gud skall medverka till att han blir vald.

Hannaish Zoe, från *Liberia Education and*

Development Party, är ytterligare en presidentkandidat men utan chans att vinna. Han har också återkommit från USA. Motivet bakom hans kandidatur är att Liberia alltför länge lidit under misslyckade politiker men han har ambitionen att återställa hoppet inför framtiden. Zoe är pastor men mest känd som grundare av *Jubilee International* som arbetar för u-länders skuldavskrivning.

Röstar utan hot

Stämningen i landet är mycket annorlunda idag jämfört med det senaste valet 1997 då Charles Taylors styrkor kontrollerade 80 procent av landet och folk inte vågade rösta som de ville. Både hot och röstköp var då vanligt.

Många trodde att Taylor aldrig skulle acceptera att förlora, att kriget då skulle fortsätta. Därför röstade många på honom även om deras anhöriga hade blivit dödade av hans milis.

Ett intressant fenomen idag är att flera kandidater till de olika politiska posterna har börjat använda humanitärt stöd snarare än politisk retorik och röstköp för att vinna valet

Idag tvekar många partier med pengar att lägga dem på röstköp, då de är osäkra om väljare kommer att följa "rådet". Det märks en annan attityd bland väljarna, som tidigare känt sig lurade av löften och hot. De kommer i större utsträckning att rösta efter övertygelse och det är mycket osäkert vem som kommer att vinna.

HANS ERIKSSON

Monrovia